

شماره ثبت: ۳۱۶۲

بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست مطالب:

۲.....	نمیمه
۲.....	مرور گذشته
۲.....	تفرق در قرآن
۲.....	فرع هفتم
۲.....	فرع هشتم
۲.....	فرع نهم
۳.....	فرع دهم
۳.....	فرع یازدهم
۳.....	فرع دوازدهم
۴.....	فرع سیزدهم
۴.....	فرع چهاردهم
۴.....	فرع پانزدهم
۴.....	فرع شانزدهم

نیمه

مرور گذشته

در تکمله بحث نیمه به فروع بحث رسیدیم.

تفرق در قرآن

در قرآن کریم و روایات، دو نوع بحث در باب تفرق و تفریق بیان شده است. یکی همین بحث تفریق بین اشخاص است. یکی نیز تفرق‌های اجتماعی سیاسی است. این دو با هم ارتباطی دارند. وقتی تفرق صفوف مسلمین حرام باشد، طبعاً هر اقدامی که موجب آن تفرق بشود، اشکال دارد. چیزی که اینجا بحث می‌شود، مباحث فردی است. چیزی که در روایات است، تفرق افراد در ابعاد غیرسیاسی است. تفرقی که در قرآن آمده است، دو بخش دارد، یک تفرق سیاسی و دیگر دینی است. این چیزی به جز تفرق بین مردم است.

فرع هفتم

فرع هفتم این است که اطلاعات و ادله در باب نیمه شامل تفریق بین دو شخص و یا دو گروه است. گاهی تفریق بین دو قبیله، دو شهر، حکومت است. اطلاق ادله تمام این مطالب را می‌گیرد. هرچقدر هم دامنه این برهم‌زدن روابط بیشتر باشد، گناه بیشتری دارد. گاهی با یک سخن چینی رابطه‌ی ده نفر به هم می‌خورد. قاعدتاً حرمت بیشتری خواهد داشت.

فرع هشتم

گاهی نیمه مخفیانه و گاهی آشکارا انجام می‌شود. مثلاً گاهی مقاله‌ای می‌نویسد و رابطه‌ی دو گروه را به هم می‌زند.

قاعدتاً نیمه چه خفی یا آشکار باشد، مشمول حرمت می‌شود.

فرع نهم

نیمه از عناوین قصیدیه است یا خیر؟

عناوین بر دو قسم است:

شماره ثبت: ۳۱۶۲

۱. صدوق مفهوم بر قصد متقدم است: مثل بیع، شراعی. اگر کسی در حال غفلت بگوید بعث، صدق بیع نمی‌کند.
۲. اکل یا ضرب عنوان قصدی نیست. اگر کسی در خواب و حالت مستی نیز کاری بکند، حالت قصد ندارد ولی فعل را انجام داده است.
- ظاهراً تمامی از عناوین قصدیه نیست. کاری که موجب تیرگی روابط می‌شود، هر امری که باعث این اتفاق باشد، نوعی نیمه است. اما تنجز احکام و تکالیف متنجز بر علم و آگاهی است. اگر در غفلت باشد، صدوق مفهوم می‌کند، اما حرمتی ندارد.

فرع دهم

نیمه انواع مختلفی دارد، گاهی با نوشتن، اشاره، گفتار و ... اتفاق می‌افتد. تمام این موارد مشمول نیمه می‌شوند. در جایی که کسی نیز مباشرت بکند و کسی را اجیر بر نیمه کند، اعانه بر اثم کرده است.

فرع یازدهم

گاهی نیمه و سخن‌چینی باعث قطع ارتباط از دو طرف می‌شود و گاهی یک طرفه قطع می‌شود. در اینجا نیز سؤال است که هر دو قسم مشمول عنوان نیمه می‌شود؟

ظاهر این است که هر دو قسم مشمول نیمه می‌شود. زیرا در جایی که یک طرفه هم باشد، به هر حال رابطه‌ای قطع شده است.

فرع دوازدهم

آیا حکم حرمت نیمه اختصاص به مؤمن دارد یا شامل مسلم و کفار نیز می‌شود؟

بعضی از تکالیف با کل بشریت ارتباط پیدا می‌کند و بعضی برای مسلمین و بعضی دیگر برای شیعیان است. منظور از غیرمسلمان، غیرمسلمان محترم است. (ذمی، معاهد)

در ادله‌ای که وارد شده است، قید مؤمن و یا مسلمان وجود ندارد. بعضی از ادله ممکن است بر تفریق بین مسلمین تأکید کرده باشد، اما نسبت این ادله با ادله‌ای که اطلاق دارد، نسبت مثبتین است. غالب ادله، اطلاق دارد.

شماره ثبت: ۳۱۶۲

فرع سیزدهم

آیا حکم اختصاص به جایی دارد که یک نوع دوستی بین افراد باشد، یا اینکه معنای مطلق است؟

گرچه یک یا دو تا از روایات کلمه احبه را آورده بود، اما ادله‌ای دیگری وجود دارد که کاری به دوستی به معنای خاص ندارد و ناظر به این نیست که بین رفقا تیره‌سازی روابط اشکال دارد. همین که روابط عادی و طبیعی باشد، مشمول نیمه می‌شود.

فرع چهاردهم

نیمه و نامی دارای استثنائاتی است. البته این مستثنیات مثل کذب و غیبت نیست. در کذب و غیبت یک استثنائاتی در مدلول روایات آمده است. اما در ادله نامی، چیزی به عنوان استثنای اولی نیست. استثنا نیز جایی است که نامی با عنوان دیگر تراحم پیدا می‌کند. استثنائات نامی، استثنائات تخصیص شده اولی نیست بلکه استثنائات از باب تراحم است.

ادله در جایی که نامی بین کفار حربی باشد، انصراف دارد.

اگر نامی با عنوان مهم دیگری تراحم پیدا کرده باشد، مثلاً جنگی وجود دارد، اگر شخص نامی کند، دشمن شکست می‌خورد، این خدعه در حرب است و عناوین مهم دیگری است. در اینجا نیمه با عنوان مهم دیگری تراحم پیدا کرده است. مثال دیگر این است که شخصی در مقام اضطرار و اکراه است، این‌ها عناوین مزاحمی است که نامی جایز است.

فرع پانزدهم

نیمه از گناهان کبیره است. در قرآن و روایات، وعده‌های عذاب داده شده است.

فرع شانزدهم

بحث تفریق بین الناس را باید با بحث اصلاح بین الناس مقایسه کنیم. اصلاح بین الناس در جاهای مستحب و واجب است. تفریق بین الناس حرام است. اگر این دو حکم را با هم جمع کنیم، نشان‌دهنده اهتمام شارع به روابط حسنه اجتماعی است.